Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0034

Evropska centralna banka – letno poročilo za leto 2025

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. februarja 2026 o Evropski centralni banki – letno poročilo za leto 2025 (2025/2182(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju povratnih informacij Evropske centralne banke (ECB) z dne 28. aprila 2025 v zvezi s prispevkom Parlamenta v okviru njegove resolucije o letnem poročilu ECB za leto 2023,

– ob upoštevanju Statuta Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in ECB, zlasti členov 2, 15 in 21,

– ob upoštevanju člena 119, člena 123(1), člena 125, člena 127(1) in (2), člena 130 ter členov 282(2) in 284(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju členov 3 in 13 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

– ob upoštevanju monetarnih dialogov s predsednico ECB Christine Lagarde, ki so potekali 20. marca 2025, 23. junija 2025 in 6. oktobra 2025,

– ob upoštevanju ocene ECB glede strategije za monetarno politiko za leto 2025,

– ob upoštevanju letnega poročila ECB o mednarodni vlogi eura za leto 2025,

– ob upoštevanju načrta ECB za podnebje in naravo za obdobje 2024–2025,

– ob upoštevanju Eurostatove ocene inflacije z dne 20. avgusta 2025 in prve ocene Eurostata z dne 1. oktobra 2025,

– ob upoštevanju poročila oddelka za podporo ekonomskemu upravljanju (EGOV) iz oktobra 2025 z naslovom „Turning point or

continuity? The ECB’s 2025 strategy review“, ki ga je objavil generalni direktorat za gospodarstvo, preobrazbo in industrijo[1],

– ob upoštevanju analize EGOV iz junija 2025 z naslovom „The silent hand of central banking: collateral framework“, ki ga je objavil generalni direktorat za gospodarstvo, preobrazbo in industrijo[2],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A10-0002/2026),

A. ker je po podatkih Eurostata letna inflacija v EU oktobra 2025 znašala 2,5 %, v euroobmočju pa 2,1 %, merjeno na podlagi harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin;

B. ker glede na raziskavo ECB o pričakovanjih potrošnikov iz oktobra 2025 pričakovana mediana inflacije še vedno presega 2 %;

C. ker se je cilj ECB glede inflacije sčasoma najprej premaknil z referenčne vrednosti „pod 2 %“ na cilj „pod, vendar blizu 2 %“ in nato na simetrični cilj 2 % v srednjeročnem obdobju;

D. ker sta odprta ponudba mejnega posojanja in obrestna mera za odprto ponudbo mejnega posojila ustvarili tesen koridor okrog obrestne mere za operacije glavnega refinanciranja;

E. ker se meje ECB pri nakupovanju javnega dolga neprekinjeno širijo, in sicer od programa za trg vrednostnih papirjev do dokončnih denarnih transakcij, pa tudi programa nakupa vrednostnih papirjev javnega sektorja, izrednega programa nakupa vrednostnih papirjev ob pandemiji in instrumenta za zaščito transmisije[3];

F. ker so bile ponovne naložbe v okviru programa nakupa vrednostnih papirjev ustavljene julija 2023, v primeru izrednega programa nakupa vrednostnih papirjev ob pandemiji pa decembra 2024, s čimer se je začrtala pot, po kateri bi zmanjšali obseg bilance stanja ECB;

---

1 *Briefing – „Turning point or continuity? The ECB’s 2025 strategy review’* (Prelomnica ali kontinuiteta? Pregled strategije ECB za leto 2025), Evropski parlament, generalni direktorat za gospodarstvo, preobrazbo in industrijo, oddelek za nadzor ekonomskega upravljanja in EMU (EGOV), oktober 2025.

2 Poglobljena analiza – *The silent hand of central banking: collateral framework* (Tiha roka centralnega bančništva: okvir zavarovanj), Evropski parlament, generalni direktorat za gospodarstvo, preobrazbo in industrijo, EGOV, junij 2025.

3 Cochrane, J. H. idr., *Crisis Cycle: Challenges, Evolution, and Future of the Euro* (Krizni cikel: izzivi, razvoj in prihodnost evra), Princeton University Press, 2025.

G. ker je deflacija lahko neškodljiva posledica tehnološkega napredka;

H. ker člen 123 PDEU ter člen 21 Statuta Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke določata prepoved neposrednega monetarnega financiranja vlad;

Upravljanje

1. želi opomniti, da je v členu 127 PDEU navedeno, da je „poglavitni cilj Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) /.../ ohranjanje stabilnosti cen. ESCB podpira splošne ekonomske politike v Uniji, če to ni v nasprotju s ciljem stabilnosti cen, da bi prispeval k doseganju ciljev Unije, opredeljenih v členu 3 Pogodbe o Evropski uniji. ESCB ravna po načelu odprtega tržnega gospodarstva s svobodno konkurenco, pri čemer daje prednost učinkovitemu razporejanju virov, in v skladu z načeli iz člena 119“;

2. poudarja, da je statutarna neodvisnost ECB, določena v Pogodbah, temeljni pogoj za izpolnjevanje njenega mandata pri ohranjanju stabilnosti cen;

3. poudarja, da je ECB odgovorna Parlamentu; poudarja, da mora ECB pri izpolnjevanju svojega mandata sprejemati odločitve brez političnega vmešavanja; ugotavlja, da bi morale biti centralne banke neodvisne, vendar ne izolirane;

4. ugotavlja, da je za odgovornost pomembna preglednost ter da je potrebna močna institucionalna zasnova in mehanizmi odgovornosti; v zvezi s tem pozdravlja dogovor v obliki izmenjave pisem med Evropskim parlamentom in ECB o strukturiranju praks za sodelovanje na področju centralnega bančništva;

5. poziva ECB, naj si prizadeva okrepiti instrumente, ki povečujejo preglednost, kot so referenčne vrednosti, vpogled v predpostavke, ki temeljijo na modelih, in ocene gibanja inflacije, ki jih pripravi Svet ECB;

6. podpira politično neodvisnost ECB, kot je določena v členu 130 PDEU; poudarja, da neodvisnost pomeni, da mora delovanje ECB ostati nepolitično;

7. se strinja z izjavo o solidarnosti z ameriško centralno banko, ki so jo podale ECB in centralne banke po vsem svetu in v kateri so poudarile pomen ohranjanja neodvisnosti centralne banke ob polnem spoštovanju načela pravne države in demokratične odgovornosti;

Monetarna politika

8. poudarja, da je glavni cilj ECB ohranjanje stabilnosti cen, kar je eden od pogojev za rast, konkurenčnost in gospodarsko stabilnost v Uniji;

9. izraža zaskrbljenost zaradi visoke stopnje inflacije v letih po pandemiji covida-19, ki so posledica pretresov na strani ponudbe; ugotavlja, da bi odločitve ECB v tem obdobju zagotovile pravočasno vrnitev k cenovni stabilnosti; poziva ECB, naj v svojem letnem poročilu temeljito oceni vzroke za te visoke stopnje inflacije, skupaj s sklopom političnih priporočil, da bi lahko iz prihodnjih inflacijskih kriz pridobili prava spoznanja;

10. pozdravlja zmanjšanje inflacije v primerjavi s stopnjami leta 2022 in 2023 ter nedavno stabilizacijo inflacije; ugotavlja, da je ECB med junijem 2024 in junijem 2025 znižala obrestno mero za 200 bazičnih točk; priznava, da še vedno obstaja tveganje ponovnega porasta inflacije; poudarja, da bi bilo treba nadaljnje korake k sproščanju monetarne politike sprejeti preudarno in na podlagi podatkov, glavno vodilo pri tem pa bi morala biti cenovna stabilnost;

11. izraža zaskrbljenost zaradi visokih življenjskih stroškov, saj so se cene hrane in energije v Evropi od pandemije COVID-19 zvišale; ugotavlja, da je bila cena obroka v euroobmočju v letu 2025 v povprečju za tretjino višja kot pred pandemijo[4], to pa je zlasti prizadelo gospodinjstva z nizkimi dohodki;

12. poudarja zlasti potencialno izkrivljajoči vpliv geopolitične negotovosti, tveganj za energetsko varnost in motenj v trgovini na gibanje cen;

13. poziva ECB, naj oceni ustreznost svojega simetričnega cilja, pri čemer naj upošteva tudi kvalitativne dejavnike; je seznanjen z oceno strategije za monetarno politiko za leto 2025 in spodbuja ECB, naj redno izvaja takšne ocene;

14. poudarja, da so programi nakupa ECB nekonvencionalna orodja monetarne politike, ki imajo stranske učinke; zlasti ugotavlja, da lahko programi nakupa vrednostnih papirjev izkrivljajo cenovne signale; ugotavlja, da je ECB svojo bilanco stanja začela zmanjševati le zelo postopoma; podpira ECB pri nadaljnjem zmanjševanju njene neposredne vloge pri nakupu vrednostnih papirjev; spodbuja ECB, naj postopoma odpravi svoje programe nakupa državnih obveznic; obžaluje učinek fiskalnega položaja na izpolnjevanje glavnega mandata ECB;

15. obžaluje, da so sheme kratkoročnih posojil ECB od finančne krize leta 2008 v veliki meri izrinile trg zasebnega medbančnega financiranja; poziva ECB, naj bankam ne plačuje obrestnih mer, ki so višje od tržnih, saj je to v nasprotju z načelom odprtega tržnega gospodarstva s svobodno konkurenco, in naj odpravi vse ovire, ki preprečujejo okrevanje kratkoročnih nezavarovanih medbančnih trgov;

---

4 Blog Evropske centralne banke, *When groceries bite: the role of food prices for inflation in the euro area*, 25. september 2025.

16. poudarja, kako pomembno je zagotavljati visoke standarde glede zahtev v zvezi s kakovostjo zavarovanja v posojilnih dogovorih z ECB; priznava, da se lahko standardi za zavarovanje uporabljajo kot orodje za prenos monetarne politike;

17. podpira ECB pri prizadevanjih za vključitev stanovanjskih nepremičnin, v katerih bivajo njihovi lastniki, v spremljanje indeksov cen zaradi reprezentativnosti in primerljivosti med državami euroobmočja, pod pogojem, da se sprejme usklajen in metodološko zanesljiv pristop;

Sekundarni cilj: podpora splošnim ekonomskim politikam v Uniji

18. ugotavlja, da mora ECB na podlagi člena 127(1) PDEU podpirati splošne ekonomske politike Unije, da prispeva k doseganju ciljev Unije iz člena 3 PEU, dokler to ne vpliva na njena prizadevanja za stabilnost cen;

19. želi spomniti, da Eurosistem temelji na načelu monetarne prevlade;

20. v zvezi z ekonomsko in monetarno unijo ter okvirom ekonomskega upravljanja EU poudarja, da so zdrave in vzdržne javne finance pomembne za odpornost proti visokim obrestnim meram, dopolnjevanje prizadevanj ECB za ohranjanje nizke inflacije, za ohranjanje stabilnega gospodarstva ter zagotavljanje odpornosti na prihodnje gospodarske in finančne pretrese;

21. je seznanjen z bilančnimi različnimi stanji v sistemu TARGET2, ki izhajajo iz čezmejnih transakcij; je seznanjen z morebitnimi tveganji, da bi bilančna stanja v sistemu TARGET2 postala strukturna, in predlaga, naj se razmisli o prilagoditvah, ki niso povezane z monetarno politiko;

22. poudarja, da bi morala ECB upoštevati morebitne učinke podnebnih sprememb zgolj z vidika cenovne stabilnosti ter v okviru svojega mandata;

23. ugotavlja, da je koncept tržne nevtralnosti povezan z načelom „odprtega tržnega gospodarstva s svobodno konkurenco“; poziva ECB, naj ob upoštevanju svoje neodvisnosti obravnava nedelovanje trga in zagotovi učinkovito dodeljevanje sredstev v dolgoročnem obdobju, pri čemer naj ravna čim manj politično, in naj spoštuje načelo nevtralnosti trga; poudarja, da se takšne odločitve ne smejo sprejemati na račun glavnih pooblastil ECB;

24. je seznanjen, da se za monetarne politike ECB, namenjene izpolnjevanju njenega mandata, opravi ocena sorazmernosti;

Drugi vidiki

25. opozarja, da je enak dostop do plačilnih storitev bistven za udeležbo v gospodarskem življenju; poudarja, da bi lahko vse večja

digitalizacija plačil, če bi bila prepuščena izključno zasebnim akterjem in akterjem zunaj EU, ustvarila nove oblike izključenosti za uporabnike in trgovce; poudarja, da bi moral digitalni euro s spletno povezavo in brez nje prispevati k zaščiti splošnega dostopa do plačil in širokega sprejemanja s strani trgovcev po vsej EU, hkrati pa v celoti spoštovati standarde zasebnosti in varstva podatkov;

26. pozdravlja tekoče razprave o digitalnem euru; poudarja, da je glede na povečano geopolitično negotovost in prekomerno odvisnost od plačilnih infrastruktur zunaj EU uvedba digitalnega eura, ki naj bi dopolnjeval gotovinske in zasebne bančne storitve, bistvena za krepitev monetarne suverenosti EU, zmanjšanje razdrobljenosti plačil malih vrednosti ter podporo celovitosti in odpornosti enotnega trga;

27. pozdravlja aktualne kratkoročne (Pontes) in dolgoročne (Appia) projekte, ki temeljijo na tehnologiji razpršene evidence, za poravnavo transakcij velikih vrednosti v centralnobančnem denarju;

28. poudarja, da je pomembno ohraniti gotovino; je seznanjen z aktualnimi razpravami v zvezi s predlogom o zakonitem plačilnem sredstvu;

29. poziva ECB, naj intenzivneje spremlja kriptosredstva, kot so stabilni kovanci;

30. podpira prizadevanja ECB, da bi ustrezno podpirala mednarodno vlogo eura, med drugim z zadostnimi valutnimi zamenjavami in repo linijami;

31. pozdravlja Republiko Bolgarijo, ki je 1. januarja 2026 postala 21. članica euroobmočja;

32. izraža zaskrbljenost zaradi začasnega izpada sistema ECB za bruto poravnave v realnem času T2 in T2S, do katerega je prišlo februarja 2025; poziva ECB, naj pozorno spremlja in poskrbi za pravilno delovanje sistemov za poravnave;

33. izraža zaskrbljenost zaradi zaporednih izgub ECB v letih 2023 in 2024 zaradi obrestnega tveganja; ugotavlja pa, da te izgube niso ogrozile operativne zmogljivosti Eurosistema za izvajanje monetarne politike;

34. podpira vlogo ECB pri spodbujanju finančne stabilnosti v okviru enotnega mehanizma nadzora in vlogo ECB kot posojilodajalca, ki v skrajni sili izdaja posojila solventnim institucijam ob dobrem poroštvu s premoženjem in po stopnjah kazni, da se med krizami zaščiti likvidnost in ohrani zaupanje;

35. podpira ECB pri prizadevanjih za večjo finančno pismenost v EU;

36. pozdravlja prizadevanja ECB za poenostavitev, na primer z ustanovitvijo projektne skupine ECB na visoki ravni za poenostavitev; poudarja, da je pri delu in nadaljnjem ukrepanju projektne skupine potrebna visoka stopnja ambicioznosti, ter pozdravlja poglobljene razprave med ECB in Parlamentom;

37. poziva ECB, naj spodbuja odprt in konstruktiven notranji dialog; poziva k nadaljnji krepitvi okvirov za zastopanje zaposlenih in notranjega okvira ECB za prijavljanje nepravilnosti;

38. ponovno poudarja, da bi morala biti imenovanja v izvršilni odbor ECB uravnotežena glede na spol in da bi morale temeljiti na dosežkih in sposobnostih ter da bi morali biti ožji seznami kandidatov predloženi Parlamentu, osebe vseh spolov pa bi morale imeti enake možnosti, da postanejo guvernerji svojih nacionalnih centralnih bank;

39. poziva Evropski sistem centralnih bank, naj nadaljuje in okrepi dialog z nacionalnimi parlamenti, saj meni, da bi se s tem povečala njegova legitimnost in okrepile njegove politike;

°

° °

40. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.